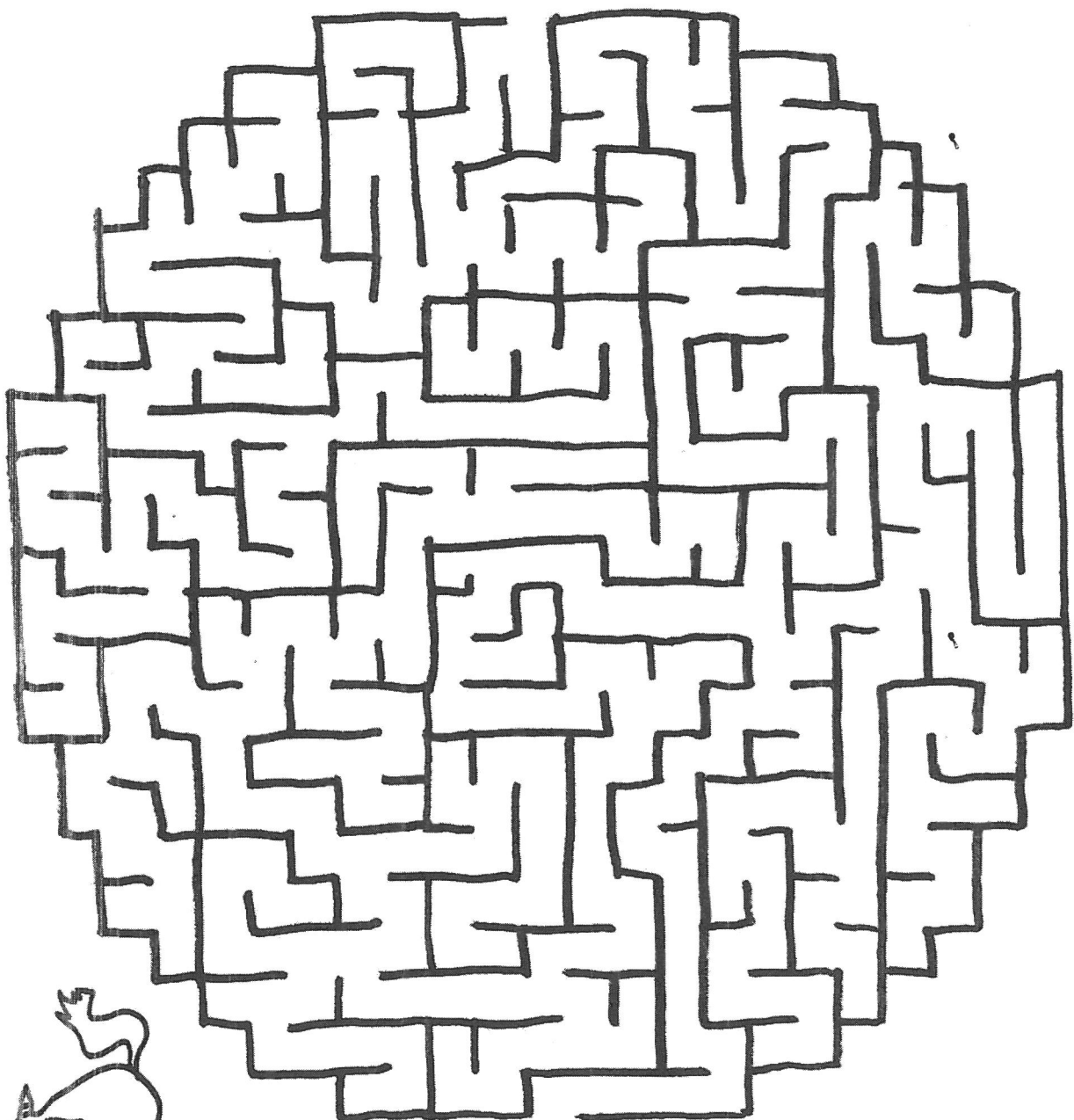
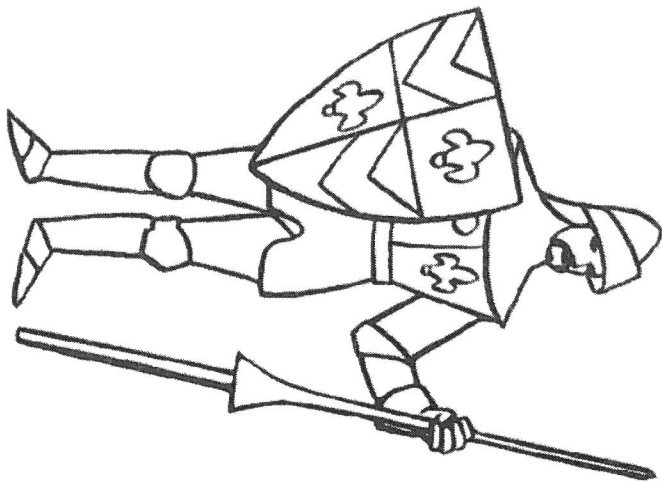

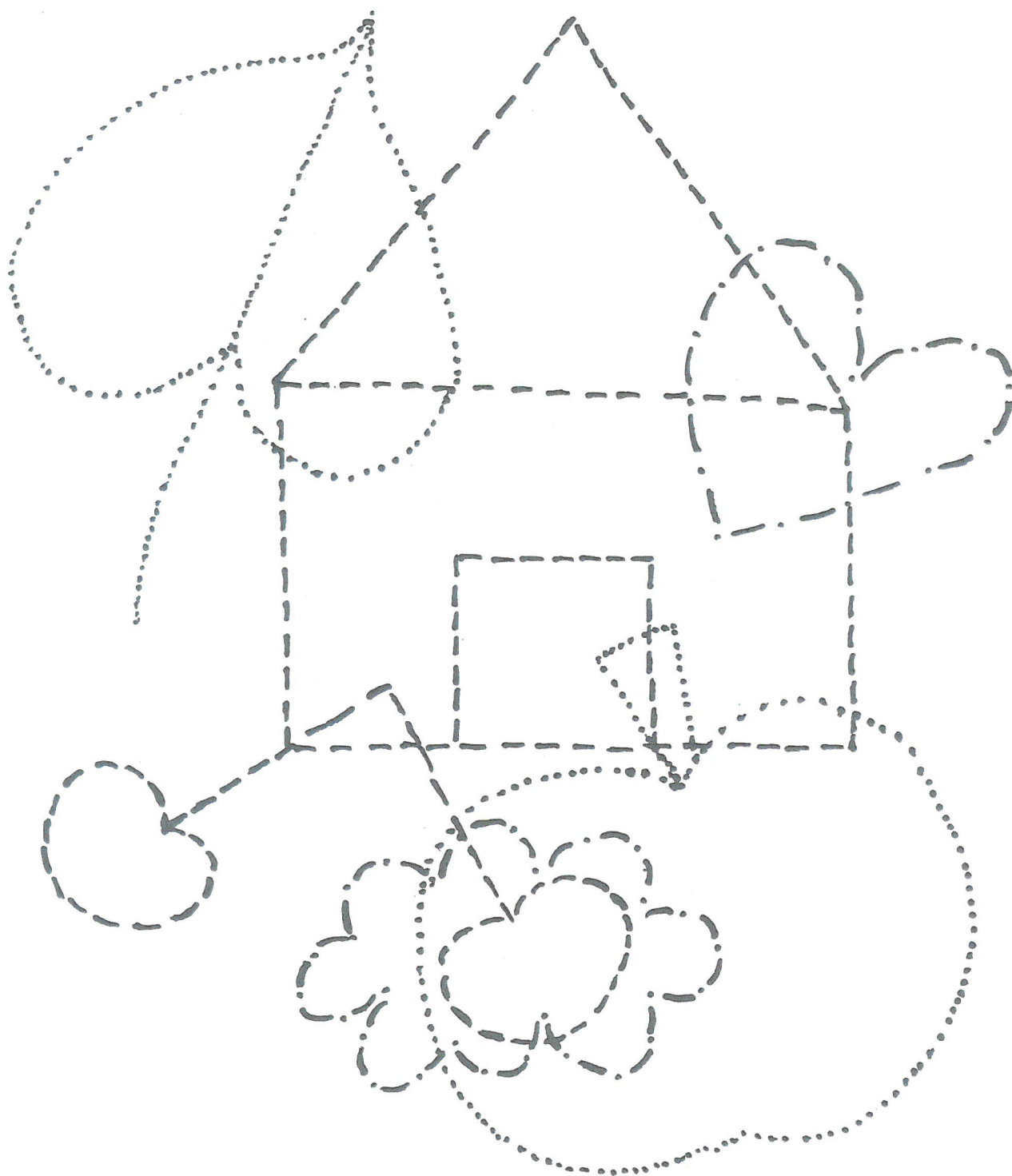
SVATĚMU MARTINOVĚ UTEKL JEHO KŮŇ, NAJDEŠ MU
CESTU?

9A) Vyznačení překrývajících se obrázků

- obtáhni obrázky

- zelenou barvou
- červenou barvou
- modrou barvou

Svatý Martin

(11. LISTOPADU)

LEGENDA O SVATÉM MARTINOVÍ

Narodil se ve 4. století, přesněji roku 316 v rodině římského důstojníka. Dětství prožil v Pavii na severu Itálie. Jako velmi mladý musel nedobrovolně na přání otce vstoupit do císařské armády k jezdecktvu. Vypráví se, že jednou v zimě projížděl na bílém koni městskou branou a potkal chladem se třesoucího žebráka. Martin neměl u sebe nic, než svůj červený vojenský plášť. Rozťal ho svým mečem na půl a jednu polovinu žebrákově daroval. Rozdělit se s ním o teplo. Následující noci měl vidění, v němž se mu zjevil Kristus s polovinou jeho pláště. To bylo důvodem jeho odchodu od vojska. Přijal křest svatý a žil životem skromným a zbožným jako poustevník. Většinu svého života prožil ve Francii. Přestože byl později zvolen biskupem v Tours, svůj způsob života nezměnil a tím si získal oblibu. Po smrti roku 397 byl prohlášen za svatého.

Jízdní vojáci (husaři, dragouni apod.) uctívali Martina jako ochránce svého a svých koní. Později se stal patronem také kovářů i dalších řemeslníků. Prostý lid ho považoval za ochránce domácích zvířat, zejména hus.

Hlavní smysl a význam legendy

Časově se příběh váže k podzimnímu období, kdy v přírodě ubývá světla a současně i vnějšího tepla. V dohledné době jsou však Vánoce – doba, kdy se v lidských srdcích hromadí láska a štědrost (vnitřní světlo a teplo). Toto je symbolizováno v Martinově dobrém skutku.

ZVYKY A ZVYKLOSTI

* V zimním období sluneční paprsky pozbývají svou sílu a příroda spí. Lidé pak využívají svou načerpanou energii ještě z doby, kdy slunce bylo silné a životodárné. Poslední plody země, které prý mají v sobě také poslední paprsky slunce, jsou řepa a dýně. Bývalo zvykem tyto plody vydlabávat, vkládat do nich světlo (svíčku) a vynášet je ven do přírody. Říkalo se, že se s jejich pomocí hledá cesta k Betlému.

* Svatomartinské období je doba hodovní neboli posvícenská. Pro tyto slavnostní chvíle se krmily husy („Martinské husy“), na kterých si pochutnávali ve městech i na vesnicích. Podle legendy tento zvyk vznikl tak, že svatého Martina při kázání rušily husy, a proto za to pykají na svatomartinském pekáči. Existuje však prý ještě jedna legenda, podle které se svatý Martin před svou volbou biskupem ze skromnosti skrýval v husníku, ale husy ho svým kdákáním prozradily.

* Při porcování husy se prý dodržoval přesný řád, kdo kterou porci měl dostat.

* Kůže z husích nohou se dávala do střevců pod nohy, aby se nepotily a aby nerostla kuří oka.

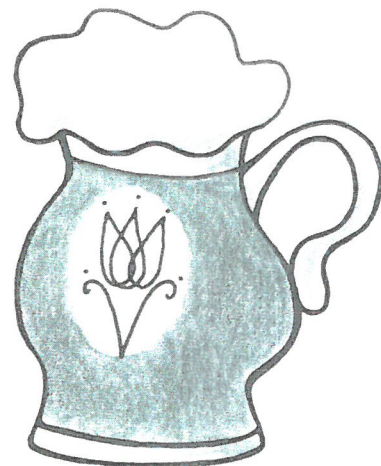
* Údajně se ze zbylých kostí dalo předvídat počasí.

* Z kynutého buchtového nebo rohlíkového těsta se peklo pečivo – rohy, buchty s povídky a mákem a rohlíky ohnuté do tvaru podkovy. To proto, že sv. Martin jezdil na koni. Tímto pečivem častovaly hospodyně čeledě, když odcházela ze služby, krajově se mu říkalo vandrovnice nebo taky martiny, roháče či zahýbáky. Rohlíky také dle zvyklosti darovaly dívky svým milým, ale také je dostávaly děti, které v tento den chodily po koledě. Legenda vysvětluje, proč byly martinské rohlíky zahnuté. Buď proto, že to jsou podkovy koně svatého Martina, anebo to bylo tak, že

Martin měl macechu, která ho chtěla otrávit rohlíkem. Aby ho poznala na pekáči, tak mu zahrula kraje. Po vytažení plechu z trouby však byly rohlíky zahnuté všechny.

- * Martinskými hody také končila honitba. Byla ukončena společnou večeří (zajíc na smetaně, cukroví) a přijímáním nových členů honebního spolku. Žertovný obřad spočíval v tom, že všichni uchazeči seděli v řadě na židlích, žebřík se položil tak, aby všem byly vidět hlavy v mezerách mezi jednotlivými příčkami. Na povel všichni otočili tvář vlevo. Dvě ženy, jedna s umývadlem a druhá s ručníkem a pěnou na holení, jednoho po druhém jakoby holily. Pak opět na povel všichni otočili hlavy vpravo a ženy je postříkaly sifonem („kolínská voda“). Za tuto službu museli noví členové zaplatit.
- * Zvyk „Martinská sypaná“ nebo také „Bejkova svatba“ spočíval v povinnosti sedláků jedenkrát ročně ve středu po Martinských hodech se sejít a odevzdat obecnímu pastýři předepsanou dávku (seno, sláma a hlavně obilí) za péči o jejich dobytek a plemenného býka.
- * Na svátek svatého Martina končil služební rok obecních zaměstnanců (pastýř, ponocný, kovář aj.) a čeledi. Za svou práci dostávali mzdu a naturálie v podobě obilí, brambor apod. Pokud byla vzájemná spokojenost, uzavíraly se smlouvy nové. Kde nebyli sloužící spokojeni, odcházeli jinam a loučili se (hlavně mládenci) velmi bujaře s přemírou jídla a zejména pití. Takovým se prý hanlivě říkalo „martínci“.

PRANOSTIKY

Na svatého Martina kouřívá se z komína,
a na svatou Kateřinu schováme se pod peřinu.

▪
Přijede-li Martin na bílém koni,
metelice za metelící se honí.

▪
Martin a Kateřina na blatě – Vánoce na ledě.

▪
Jsou-li na Martina mračna – zima je levná.
Jestli je noc jasná – zima je mastná.

▪
Nepřijde-li sníh na Vše svaté v noci,
přijde o svatém Martině se vši mocí.

▪
Na svatého Martínka bude dobrá peřinka.
A po svatém Martině schováme se v peřině.

▪
Když o Všech svatých zima nemá mocí,
tak o svatém Martinu o půlnoci.

▪
Padá-li sníh toho dne neb v noci,
říká se, že svatý Martin přijel na bílém koni.

Svatý Martin přijíždí na bílém koni. Přijede-li na šedém (mlhy), bude zima střídavá;
přijede-li na žlutém (sucho), přijde zima tuhá a suchá.

▪
Martinův led bude vodou hned.

▪
Jde-li husa o Martinu po ledu,
bude se po něm jistě dlouho koupat.

▪
O Martinu po ledu – o Vánocích po blátě.

▪
Po svatém Martinu zima nežertuje. Přichází sníh i mráz kvaltem.

▪
Jaký den svatého Martina, taková též bude zima.

▪
Jestli na svatého Martina jest vlhko, bude nestálá zima;
pakli na týž den slunce svítí, bude tuhá zima.

▪
Na svatého Martina slunečno – dlouhá zima.

▪
Na svatého Martina pod mrakem – nestálá zima.

▪
Zůstane-li listí až do Martina na stromech,
čeká se dlouhá a tuhá zima.

▪
Na svatého Martina nejlepší je husina;
pohled na hruď i na kosti, poznáš, jaká zima se přihostí.

Je-li kobyłka martinské husy hnědá, bude málo sněhu a na holo mrznout; je-li však bílá, bude hodně sněhu.

